

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 6 §:n tarkoittama yhteysviranomaisen esitys arviointimenettelyn soveltamisesta hankkeeseen

LÄNSI-SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS
VÄSTRA FINLANDS MILJÖCENTRAL

Vaasa/Vasa
13.9.1996
Ympäristöministeriö
Nro/Nr H23-
YM:n päätös Dno 6/413/95, 3.10.1995

Asia/Ärende

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 6 §:n tarkoittama yhteysviranomaisen esitys arviointimenettelyn soveltamisesta hankkeeseen

Taustaa

Turun vesi- ja ympäristöpiiri on 14.7.1994 päivätyllä hakemuksellaan anonut Länsi-Suomen vesioikeudelta lupaa Kokemäenjoen keskiosan ja Loimijoen alaosan tulvasuojeluun. Vesi- ja ympäristöpiirit sekä lääninhallitusten ympäristöyksiköt liitettiin hallinnonuudistuksessa 1.3.1995 alkaen alueellisiksi ympäristökeskuksiksi. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja asetuksen mukaiset tehtävät siirtyivät aluekeskuksille. Katselmustoimituksesta vastaava toimitusinsinööri pyysi Lounais-Suomen ympäristökeskukselta lausuntoa siitä, sovelletaanko Kokemäenjoen keskiosan ja Loimijoen alaosan tulvasuojeluhankkeeseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista menettelyä. Koska Lounais-Suomen ympäristökeskus vastaa hankkeesta, se siirsi kirjeellään 17.3.1995 ympäristöministeriön ratkaistavaksi kysymyksen yhteysviranomaisen määräämisestä.

Ympäristöministeriön päätös yhteysviranomaisesta

Ympäristöministeriö määräsi päätöksellään 3.10.1995 Länsi-Suomen ympäristökeskuksen Kokemäenjoen keskiosan ja Loimijoen alaosan tulvasuojeluhankkeen yhteysviranomaiseksi. Ympäristöministeriön kirjeen mukaan "harkitessaan yva-menettelyn tarvetta Länsi-Suomen ympäristökeskuksen on kuultava Lounais-Suomen ympäristökeskusta."

Neuvottelu hankkeesta vastaavan kanssa

Länsi-Suomen ympäristökeskus kuuli Lounais-Suomen ympäristökeskusta 1.11. 1995 pidetyn neuvottelun yhteydessä (muistio liitteenä). Muiden näkökohtien ohella neuvotteluissa tuli esille seuraavaa.

- hankkeesta vastaavan edustaja, Osmo Purhonen, toi esille, että maa- ja metsätalousministeriötä tulisi kuulla ympäristövaikutusten arvioinnista ennen kuin asiassa tehdään ratkaisua. Hankkeesta vastaavan edustajan mukaan tulisi tarkkaan harkita, tuoko mahdollinen ympäristövaikutusten arviointi lisävaloa hankkeen vaikutuksiin.
- hankkeesta vastaavan edustaja toi esiin, että keskusteluissa ympäristökeskuksen johtajan kanssa olisi päädytty siihen, ettei hankkeesta vastaavan käsityksen mukaan tässä tulvasuojeluhankkeessa tarvitsisi noudattaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Menettely viivästyttäisi hanketta ja teettäisi töitä.
- todettiin vielä, että ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa todetaan, että ympäristöministeriön on huolehdittava siitä, että arviointitarpeesta on käyty riittävät neuvottelut asianomaisten viranomaisten kesken ja että hankkeesta vastaavalle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi asiassa ennen päätöksentekoa. Todettiin, että ympäristöministeriö ratkaisun tekijänä ja maa- ja metsätalousministeriö voivat keskenään käydä myös keskusteluja asiassa.

Hankkeen haitallisten ympäristövaikutusten merkittävyys ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tarkoittamalla tavalla

Nyt kyseessä oleva tulvasuojeluhanke ei edellytä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista välittömästi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 5 §:n hankeluettelon nojalla.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:ssä todetaan, että arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain voimaantuloa laaditussa Kokemäenjoen keskiosan ja Loimijoen alaosan tulvasuojeluhankkeen vaikutusten arviointiselostuksessa (ns. ennakko-yva) todetaan, että "suunnitelluista vesistötöistä todettiin voivan aiheutua merkittäviä ympäristövaikutuksia. Siksi kokonaisvaikutusten arvioinnissa päätettiin soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä silloin käytävissä olleen lakiehdotuksen periaatteita vaikutusten monipuolisesta selvittämisestä ja eri tahojen osallistumisen edistämisestä." Tuolloin siis katsottiin, että hankkeen vaikutukset ovat sellaisia, että suunnittelutyössä oli käytävä läpi ympäristövaikutusten arviointimenettely silloisen lakiluonnoksen mukaisesti.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 5 §:ssä mainitaan vain säännöstelyhanke automaattisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn piiriin kuuluvaksi, jos vesistön keskivirtaama on yli 20 m³/s ja virtaama- ja vedenkorkeusolosuhteet muuttuvat olennaisesti lähtötilanteeseen nähden. Kokemäenjoen keskiosan ja Loimijoen alaosan tulvasuojelusuunnitelmassa on kyseessä vesilain mukainen järjestelyhanke, joka ei ole automaattisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn piirissä. Asiakirjojen mukaan Kokemäenjoen keskivirtaama Kolsin voimalaitoksella on 208 m³/s ja Loimijoen Maurialankoskessa 23 m³/s. Näin ollen yhteysviranomaisen käsityksen mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 5 §:n kohdan 14 mukainen edellytys keskivirtaaman suuruudesta täyttyy. Vesistön järjestelyhankkeet ovat usein ja ainakin tässä tapauksessa säännöstelyhankkeita järeämpiä ja voivat aiheuttaa haitallisempia ympäristövaikutuksia. Virtaama- ja vedenkorkeusolosuhteet muuttuvat tässä tulvasuojeluhankkeessa olennaisesti lähtötilanteeseen verrattuna. Suurin muutos virtaamassa aiheutuisi Säpilän oikaisu-uoman rakentamisesta: oikaisu-uomaan ohjautuva vesimäärä olisi noin puolet Säpilänmutkan luonnonuoman nykyisestä vesimäärästä.

Yhteysviranomaisen esitys

Edellä olevan perusteella Länsi-Suomen ympäristökeskus katsoo yhteysviranomaisena, että Kokemäenjoen tulvasuojeluhanke aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen tarkoittaman vesistön säännöstelyhankkeen vaikutuksiin rinnastettavia haitallisia ympäristövaikutuksia, jolloin ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 2 momentin nojalla hankkeeseen tulee soveltaa arviointimenettelyä. Yhteysviranomainen toteaa edelleen, että ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 5 ja 27 §:ien mukaan hankkeessa aikaisemmin tehty ns. ennakko-yva ei korvaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 2 luvun mukaista arviointimenettelyä. Poissuljenta koskee kuitenkin vain menettelysäännöksiä, joten ns. ennakko-yvan yhteydessä laadittuja selvityksiä voidaan ja tuleekin hyödyntää myös lakisääteisessä arviointimenettelyssä, sikäli kuin ne ovat ajan tasalla.

Ympäristökeskuksen johtaja Pertti Sevola

Ylitarkastaja Tuukka Pahtamaa

TIEDOKSI

Hankkeesta vastaava, Lounais-Suomen ympäristökeskus
Suomen ympäristökeskus
Maa- ja metsätalousministeriö
Länsi-Suomen ympäristökeskuksen yva-ryhmä ja osastot